

entre la mística i la ironia poètica

Trompetes, Clónicos, Scorecrackers, txalaparta, so cremallera...

Personatge polièdric, polifacètic i políticament inconcret. Viatger incansable, sempre amb ulls i orelles ben oberts. És dels que agafen la motxilla i les espardenyies i se'n van a recórrer el(s) món(s).

Segons es dedueix de l'entrevista, ha sabut combinar en un perfecte equilibri la dimensió professional amb la vivencial. Es mostra creatiu, innovador i autònom en les seves respostes intel·ligents, agosarades i sinceres a unes preguntes deliberadament ingènues. I de pas ens explica la seva vida, com qui no vol...

—*Qüestió obligada: si la teva Suïssa natal és, com diuen, un paradís, com és que vas decidir instal·lar-te a Espanya? Per què a Madrid? Et sents sovint estranger?*

—He estat i sóc molt viatger: el 1973, amb 17 anys, me'n vaig anar (fent autoestop) a l'Índia, perquè m'havia enamorat d'una libanesa a Itàlia i, en arribar al seu país, em vaig trobar amb la guerra de Yom Kippur.

Els meus viatges sempre em duïen cap a l'est, cap a orient, però el 1978 vaig conèixer una estudiant espanyola a Siena (Itàlia), em vaig enamorar, vaig deixar la meua feina de tècnic de so al Teatre de l'Òpera de St. Gallen i els meus professors de música. El 1982, em vaig quedar definitivament a Madrid, perquè tenia molta sort: al cap de dos mesos ja tenia *bolos* comercials amb una orquestra de ball/xaranga, i concerts de *free jazz*, música contemporània, improvisada... a llocs importants (per exemple, amb el grup Orgón com a teloners de l'Art Ensemble of Chicago al Palacio de los Deportes de Madrid).

L'altre dia, en una oficina estatal, sí que em vaig sentir estranger, havent de suportar una funcionària insolent... i això que jo anava a fer un favor a l'Estat espanyol! Saps? Puc viure molt bé, aquí a la Costa del Sol, amb la *jet set*, sense pagar impostos...

markus breuss

—*Coneixes altres ciutats de l'anciana Europa? Pots descriure'n l'ambient cultural i artístic? Sabem que coneixes el "tercer món" de primera mà, perquè has estat en diverses ocasions a l'Índia. Pots resumir-nos les teves experiències allà? És obvi que aquella terra ha marcat la teua obra musical. Creus que som al tercer món, en el sentit despectiu del terme?*

—Això és el cinquè!!! No entenc el concepte "tercer món". Em sembla un insult a cultures diferents: "jo primer, tu segon". A l'Índia, país classificat com a tercer món, m'he trobat amb una cultura mil·lenària riquíssima. Els sistemes musicals hindustànic i carnàtic no tenen res a envejar els elaborats a Europa. Malgrat que es tracta d'una música bàsicament monofònica i amb gran èmfasi en la improvisació, és d'una complexitat i una riquesa extraordinària, i compta amb un fons teòric (filosòfic, matemàtic, estètic) impressionant. I si hi ha pobresa és degut en gran part a l'herència i influència del "primer món": els anglesos van deixar un sistema administratiu més que kafkià. L'MTV, la cultura pop, la moda occidental acaben amb la identitat de les noves generacions. Els gasos tòxics que s'escapen d'una fàbrica d'una multinacional americana maten milers de persones (Bhopal, 1984), etcètera.

He actuat a diverses ciutats europees. La situació aquí ja no és tan dramàtica com abans, però l'oferta cultural de Berlín, Londres o Zuric encara és molt més àmplia. La música contemporània, en totes les seves encarnacions, està molt més representada.

—*La teua faceta més constant és la de trompetista, però és cert que construeixes instruments tu mateix?*

—Tot cal adaptar-ho a les pròpies necessitats: no pots comprar un saxo en una capsula i pretendre que tot s'adapti automàticament a tu. Hauràs d'experimentar amb la canya, l'embocadura i, al cap i a la fi, crear el teu instrument. Jo creo/invento instruments constantment: virtuals (amb l'ordinador), neoprimitius (amb ossos de dona), objectes electroacústics trobats i usats per a objectius estranys. Molt de bricolatge! Amb Scorecrackers utilitzem molts invents, també joguines electròniques (de les botigues de Todo a Cien) que modifiquem, amplifiquem i processem amb un *ultra-harmonizer Eventide*. I si programes un sintetitzador també estàs creant un nou instrument.

—*Quina és la teua reacció quan t'obsequien amb descripcions com la de "figura emblemàtica de la llibertat creativa"?*

—La meua reacció? Alguns músculs facials (alguns són molt instruïts) es retorcen i es queden congelats. No, de debò: em fa gràcia, i prou.

—*En aquesta línia, creus que és lícit aplicar segons quins qualificatius a la música? Odies els crítics quan diuen que la música de Scorecrackers és "una sublimació de la abstracció sonora a través del més hermoso caos, cerca del nirvana total. Desconcertante y magistral", i coses com aquestes?*

—Els crítics-escriptors treballen amb la paraula-escritura. La paraula pot ser música, l'escritura una partitura musical. Crec que és molt difícil plasmar les impressions d'un espectacle sonor amb paraules. Admiro les persones que s'atreveixen a una proesa tal.

—*En què consisteix segons tu la modernitat, la postmodernitat o el que sigui que estem vivint? Creus en la teoria del caos o busques la pau interior?*

—Jo què sé! No es pot buscar la pau interior i creure en la teoria del caos? De totes maneres, no cal creure en cap teoria del caos per percebre la meravellosa multiplicitat caòtica en què vivim. Evidentment, aconseguir la pau interior és una meta, no és pas fàcil, costa molta feina. Tal com em va dir un mestre budista a l'Índia, "cal aplicar la meditació en la vida quotidiana". Et posaré un exemple: fas cua al supermercat, és llarguíssima, tens pressa, algú et trepitja, tens gana... i tu mostres una rialla de sant, estàs en pau amb tu mateix i amb el món... Realment, em sembla molt difícil, però és una meta.

—*Quina importància dónes a Internet en el món de l'art actual, i concretament en relació amb la música? Consideres que la seva influència és positiva o negativa? Em refereixo al tema de les peces que circulen per Internet i els drets d'autor. Quina és la teua postura en la polèmica?*

—Lògicament, vull que s'escoltin les meves obres, que circulin, via Internet o com sigui. No m'interessa guardar la meua música en un calaix al meu estudi. Internet democratitza el mercat musical, tothom pot oferir la seva obra a la xarxa, ja no cal tenir contracte amb una companyia discogràfica (amb les quals he tingut més aviat males experiències: algunes ni tan sols van complir els contractes).

D'altra banda, jo també sóc soci de la SGAE! De tant en tant, entra algun dineret per drets d'autor i la veritat és que no em va gens malament (és que no faig això com un *hobby*). Però algunes obres, poc comercials, experimentals, les col·loco a Internet gratis, perquè, como ja he dit: el més important és que s'escoltin. Si després algú utilitza alguna obra amb finalitats lucratives, hauria de demanar els meus drets.

—*Explica'ns els teus projectes presents. Amb qui estàs col·laborant?*

—Acabo de tocar en el Festival de Nuevas Músicas de León, amb Nilo Gallego (percussió) i Francisco Arold (orgue). Faig una gira amb Zur-e Gura, un grup de fusió "etno-jazz-etcètera", format al voltant de la txalaparta (interessantíssim instrument de percussió al País Basc; veure: www.txalaparta.net) i ara anem a Galícia.

Fa un parell de dies vaig gravar aquí, a la Costa del Sol, un tema amb Anki Toner (ex-SuperElvis, Hazard Records). Vull repetir l'experiència amb una banda simfònica (el novembre del 2000, la Banda Municipal de Barcelona va estrenar la meua obra *Pasaje*). Acabo de gravar amb Alain Piñero, guitarrista alumne de Robert Fripp, i veí meu. Estic molt enfeinat amb les meves gravacions; aquí a Frigiliana tinc el meu petit *home studio* amb vistes al mar... Per exemple *Mu*, un disc minimal elaborat amb sons de plats tibetans (amb tractament electroacústic). He d'editar *Live in Mandu*, improvisacions realitzades a la tomba de Hoshan Sha (un model del Taj Mahal), a Mandu, Madhya Pradesh, Índia.

I a poc a poc vaig avançant amb el meu projecte més ambiciós: *Chittagong High-way*, un disc més *jazzy*, dedicat a Don Cherry (pare de la desgraciadament "sold-out" *world music*). Col·laboro també amb Dada-Jazz en una gira en què toquem la música de l'Art Ensemble of Chicago. Tinc prevista la formació d'un trio de trompeta, guitarra i bateria; i un duet amb la meua companya, Tsukiko Amakawa, pianista japonesa.

Vull moure el meu concert-ritual *Awake Hu* per a trompetes primitives/ètniques, *digeridoo*, *shanka* (una closca marina), *kangling* (fèmur de dona), *nafir* (trompeta àrab), *thunchen* (llarga trompeta tibetana), *alphorn*, corns, etcètera, processats en temps real amb sofisticats processadors de so digitals —un concert gairebé xamànic.

Col·laboro també amb alguns grups de *rock*... encara que ara passo molt de temps en el meu estudi.

Potser tornaré a posar en marxa Clónicos (grup multiestilístic format el 1984, amb quatre discs oficials i en estat d'hivernació durant els darrers anys). Això depèn de les possibilitats d'actuar en directe, potser en algun festival gran. És que Clónicos és pràcticament una orquestra i necessita un cert pressupost econòmic i moltes hores de preparatius.

—*És obvi que no t'avorreixes i que vius de la música, perquè no et deu quedar temps per a res més. Cal resignar-se a "sobreviure" o "malviure" d'allò que fas, si no vols ser comercial? Pesa més la professió o la vocació?*

—És el mateix! Porto ja més de vint anys treballant en el camp de la música com a intèrpret, compositor, improvisador, o també com a tècnic de so (per exemple, amb Fátima Miranda). Només excepcionalment vaig treballar en altres camps, com a extra en alguna pel·lícula... Viure de la